Fiche 1: Herziening normalisatieverordening

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on European standardisation, repealing Regulation (EU) No 1025/2012 of the European Parliament and of the Council.

b) Datum ontvangst Commissiedocument

6 oktober 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 780

d) EUR-Lex

EUR-Lex - 52026PC0780 - EN - EUR-Lex

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

SEC(2026) 780

SWD(2026) 785

SWD(2026) 786

SWD(2026) 787

f) Behandelingstraject Raad

Raad voor Concurrentievermogen

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

h) Rechtsbasis

Artikel 114 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU)

i) Besluitvormingsprocedure Raad

Gekwalificeerde meerderheid

j) Rol Europees Parlement

Medebeslissing

Intern gebruik

2. Essentie voorstel

a) Inhoud voorstel

De Europese Commissie (hierna: Commissie) presenteerde op 6 oktober 2026 een herziening van de Normalisatieverordening.[1] Deze verordening organiseert het Europees normalisatiesysteem. De herziening is het eerste onderdeel van het door de Commissie aangekondigde Europese productpakket (EPA). Het tweede deel van het pakket – met daarin de herziening van de Markttoezichtverordening[2] en het Nieuw Wetgevend Kader[3] – volgt naar verwachting eind 2026 of begin 2027. Hier zal een apart BNC-fiche voor worden opgesteld.

Het doel van de herziening is het moderniseren van het Europees normalisatiesysteem. Het gaat hierbij specifiek om het verzoeken, ontwikkelen en publiceren van (geharmoniseerde) normen of normalisatieproducten ter ondersteuning van Europese wet- en regelgeving. Deze normen of normalisatieproducten worden op verzoek van de Commissie ontwikkeld door de Europese normalisatie-instellingen.[4] Geharmoniseerde normen of normalisatieproducten geven invulling aan de eisen in Europese wet- en regelgeving in veel verschillende sectoren.

De Commissie beoogt vier uitdagingen in het Europees normalisatiesysteem aan te pakken. Ten eerste de lange doorlooptijd van gemiddeld zes jaar voor het verzoeken, ontwikkelen en publiceren van geharmoniseerde normen. De huidige doorlooptijd verhindert tijdige toepassing van EU-wetgeving en verzwakt de Europese concurrentiepositie, met name op het gebied van nieuwe technische ontwikkelingen. Het leidt daarnaast tot onduidelijkheid voor ondernemers over wanneer ze hun product op de markt kunnen brengen. De Commissie wil de doorlooptijd verkorten door onder andere meer te sturen op (administratieve) processen binnen het huidige Europese normalisatiesysteem. Zo stelt de Commissie voor om Europese normalisatie-instellingen vooraf te consulteren bij een nieuw

---

[1] Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad.

[2] Verordening (EU) 2019/1020 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende markttoezicht en conformiteit van producten en tot wijziging van Richtlijn 2004/42/EG en de Verordeningen (EG) nr. 765/2008 en (EU) nr. 305/2011.

[3] Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 en Besluit nr. 768/2008/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verhandelen van producten en tot intrekking van Besluit 93/465/EEG van de Raad.

[4] Er zijn drie Europese normalisatie-instellingen aangewezen in Verordening (EU) nr. 1025/2012: CEN, CENELEC en ETSI. Dit zijn onafhankelijke private organisaties.

Intern gebruik

normalisatieverzoek. Daarnaast stelt de Commissie strakkere deadlines voor zichzelf en voor de Europese normalisatie-instellingen voor, en de mogelijkheid om normalisatieproducten als tussenstap richting een geharmoniseerde norm te publiceren. Tot slot stelt de Commissie voor om lidstaten niet langer te consulteren bij nieuwe normalisatieverzoeken om zo tijd te besparen in het proces.

De Commissie stelt daarnaast nog maatregelen voor buiten het huidige systeem door zelf ook andere normalisatie-instellingen (zogenoemde *designated standardisation development organisations*, hierna: DSDO's) aan te wijzen naast de drie Europese normalisatie-instellingen, of door zelf gemeenschappelijke specificaties op te stellen. De Commissie kan deze twee opties inzetten als het reguliere systeem, waarbij normen of normalisatieproducten door de Europese normalisatie-instellingen worden ontwikkeld, niet (tijdig) levert of wanneer de Commissie dit nodig acht. De Commissie wil ook een door hen beheerd centraal, digitaal EU-normalisatieplatform introduceren. Dit platform moet inzicht geven in het functioneren van het Europees normalisatiesysteem door de voortgang van verzoeken voor, ontwikkeling van en publicatie van (geharmoniseerde) normen of normalisatieproducten te monitoren en transparanter te maken.

De tweede uitdaging is de beperkte deelname van belanghebbenden aan het normalisatieproces, met name het mkb, *start-ups*, het maatschappelijk middenveld en kennisinstellingen. Om ervoor te zorgen dat de verschillende economische en maatschappelijke behoeften in de normen voldoende gerepresenteerd worden, zet de Commissie in op het verlagen van belemmeringen voor toegang tot het normalisatieproces voor belanghebbenden. Zo stelt de Commissie onder andere voor dat nationale normalisatie-instellingen specifieke belanghebbenden gratis of tegen een gereduceerd tarief toegang moeten geven tot het normalisatieproces. Ook wil de Commissie Europese belangenorganisaties aanwijzen die deel moeten nemen aan de ontwikkeling van (geharmoniseerde) normen om zo een betere vertegenwoordiging van stakeholders te borgen.

Ten derde adresseert de Commissie uitdagingen betreffende de financiële houdbaarheid van het normalisatiesysteem. Aanleiding hiervoor is onder meer het arrest van het Hof van Justitie van de EU van 5 maart 2024, waarin het Hof het zwaarwegende algemene belang van toegang tot geharmoniseerde normen heeft benadrukt.[5] In het voorstel wordt daarom bepaald dat alle (geharmoniseerde) normen en normalisatieproducten waarvan de referentie gepubliceerd is in het Publicatieblad zonder restricties vrij toegankelijk moeten zijn.[6] Dit leidt tot lagere inkomsten voor nationale normalisatie-instellingen uit de verkoop van deze normen en normalisatieproducten. Het voorstel voorziet in een mogelijkheid voor de lidstaten en de Commissie om de nationale normalisatie-instellingen financieel te steunen.

---

[5] HvJ-EU, 5 maart 2024, C-588/21 P, *Public.Resource.Org Inc. en Right to Know CLG/Europese Commissie e.a.*, ECLI:EU:C:2024:201, EUR-Lex - 62021CJ0588 - EN - EUR-Lex.

[6] Het gaat hierbij om geharmoniseerde normen of normalisatieproducten, en normen en normalisatieproducten ter ondersteuning van wet- en regelgeving van de Unie.

Intern gebruik

De vierde uitdaging die dit voorstel adresseert, is de afnemende invloed van de EU op het internationale speelveld. Dit risico is met name groot op het gebied van strategisch belangrijke technologieën, die essentieel zijn voor de open strategische autonomie van de Unie. Een achterblijvende positie op dit terrein vergroot de afhankelijkheid van externe actoren en verzwakt de technologische ontwikkeling en concurrentiepositie van de EU. De Commissie stelt daarom een aantal maatregelen voor om de Europese coördinatie op strategische onderwerpen te versterken. Zo maakt de Commissie het 'internationaal eerst-principe' expliciet. Dat betekent dat internationale normen leidend blijven voor Europese normalisatie-instellingen. Hierbij wordt een gerichte uitzonderingsgrond geïntroduceerd voor onderwerpen die van belang zijn voor de open strategische autonomie van de EU.
Daarnaast stelt de Commissie voor om in specifieke gevallen niet-EU-belanghebbenden uit te sluiten van deelname aan de ontwikkeling van normen. Tot slot wil de Commissie een *Centre of Excellence* oprichten. Dit is een centrum binnen de Commissie met 20 fte dat de Europese normalisatiestrategie, samenwerking, expertise en beleidscoördinatie versterkt en de ontwikkeling en internationale positionering van Europese normen ondersteunt.

b) Impact assessment Commissie

Het impact assessment schetst drie opties voor de vormgeving van het normalisatiesysteem. Optie 1 behoudt het huidige systeem met gerichte verbeteringen. Optie 2 voegt daaraan toe dat de Commissie normalisatieverzoeken ook aan DSDO's kan richten als de drie Europese normalisatie-instellingen niet kunnen leveren, en regelt vrije toegang tot (geharmoniseerde) normen en normalisatieproducten waarvan de referentie gepubliceerd is in het Publicatieblad. Bij optie 3 zijn de huidige drie Europese normalisatie-instellingen niet langer de voorkeurspartij voor het ontvangen van normalisatieverzoeken en worden (geharmoniseerde) normen en normalisatieproducten proactief gepubliceerd in het Publicatieblad.

De Commissie kiest in haar voorstel voor optie 2, deze is volgens de Commissie even efficiënt als optie 1 én draagt meer bij aan inclusiviteit, rechtszekerheid, internationale invloed en technologische soevereiniteit. Optie 3 verstoort het systeem te veel volgens de Commissie. Uit de consultatie blijkt brede steun voor optie 1. Over optie 2 zijn de reacties gemengd: bedrijven en maatschappelijke organisaties steunen de Commissie. De nationale normalisatie-instellingen zijn zeer terughoudend, met name vanwege de mogelijk grote gevolgen voor hun inkomstenmodel. Geen enkele stakeholdersgroep steunt optie 3.

De Commissie verwacht dat voorkeursoptie 2 de levertijd van geharmoniseerde normen met circa een jaar verkort en bedrijven jaarlijks circa € 295 miljoen aan nalevingskosten bespaart, plus € 30 miljoen door vrije toegang tot geharmoniseerde normen. Naar verwachting komt 78% van de besparing toe aan het mkb. De kosten bedragen circa € 1,5 miljoen per jaar voor de Commissie, € 2,9 miljoen voor nationale normalisatie-instellingen en maximaal € 4,5 miljoen voor bedrijven. Gederfde inkomsten van nationale normalisatie-instellingen kunnen volgens de Commissie worden gecompenseerd door nieuwe (nog te ontwikkelen)

Intern gebruik

digitale diensten. Voor nationale normalisatie-instellingen die sterk afhankelijk zijn van de verkoop van normen, kan aanvullende steun nodig zijn.

De Raad voor Regelgevingstoetsing gaf op 19 juni 2026 een positief advies over het impact assessment.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet ziet normalisatie in eerste instantie als een zelfreguleringsinstrument. Op initiatief van marktdeelnemers wordt normalisatie in verschillende sectoren toegepast om afspraken te maken over onder andere de veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid van producten en/of diensten. De overheid kan gebruik maken van dit private instrument in wet- en regelgeving door te verwijzen naar normen. Daarmee wordt het zelfregulerend vermogen uit de sector en van belanghebbenden optimaal benut. Hiermee sluiten normen aan op de behoeften vanuit de markt en kan relatief wendbaar worden ingespeeld op ontwikkelingen en innovaties. Wel vindt het kabinet het belangrijk dat alleen naar normen verwezen wordt in regelgeving als de situatie zich hiervoor leent. Zo is normalisatie als instrument bijvoorbeeld minder geschikt om in te zetten bij zwaarwegende publieke belangen, weinig draagvlak onder belanghebbenden of expertise in de sector.

Het kabinet zet zich in voor een goed functionerend (Europees) normalisatiesysteem, omdat dit rechtszekerheid, veiligheid en stabiliteit aan gebruikers biedt, kosten voor bedrijven vermindert en hierdoor bijdraagt aan het vrije verkeer van goederen en diensten op de Europese interne markt.[7] Op 28 mei 2026 agendeerde Nederland samen met Finland, Portugal en Zweden een non-paper op de Raad voor Concurrentievermogen met daarin onder andere de inzet van Nederland voor de herziening van de Normalisatieverordening.[8]

In Nederland is het Koninklijk Nederlands Normalisatie instituut (NEN) de aangewezen nationale normalisatie-instelling. NEN brengt belanghebbenden samen en zorgt dat zij komen tot afspraken. NEN is een onafhankelijke private stichting zonder winstoogmerk. Het kabinet heeft afspraken met NEN over de vrije beschikbaarheid van nationale normen met een dwingende verwijzing in Nederlandse wet- en regelgeving.[9] Verder stimuleert het kabinet actieve deelname van belanghebbenden in het

[7] Het kabinet zet zich conform het Coalitieakkoord in voor voltooiing van de interne markt, onder meer via de kabinetsbrede interne-marktactieagenda: Kamerstukken II, 2025-2026, 22112 nr. 4361.
[8] Non-paper of FI, NL, PT, SE on the upcoming European Product Act, https://open.overheid.nl/details/157ca867-3d80-4dcd-afe4-45b2f085e062.
[9] Kenbaarheid van normen en normalisatie, Kabinetsreactie 30 juni 2011 Kamerstuk 27 406, nr. 193 en Kamerbrief 13 januari 2016 kst-27406-222.pdf

Intern gebruik

normalisatieproces. Dit is vastgelegd in de geactualiseerde kabinetsbrede interne-marktactieagenda.[10] NEN hanteert sinds 2024 op nationaal niveau al een gereduceerd tarief voor specifieke doelgroepen.[11]

Tot slot ziet het kabinet dat normalisatie steeds vaker wordt ingezet als strategisch en geopolitiek instrument. In 2025 is een onderzoek uitgevoerd door Clingendael op verzoek van het China Kennis Netwerk dat wordt gefinancierd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit rapport legt de strategische inzet van normen door China bloot en adviseert ook de EU om normen als strategisch instrument in te zetten.[12] Het kabinet zet zich proactief in bij het Europese *High Level Forum on Standardisation* (HLF) voor meer EU-coördinatie en het vaststellen van normalisatieprioriteiten op EU-niveau.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet onderschrijft de vier uitdagingen binnen het Europees normalisatiesysteem zoals geschetst door de Commissie en verwelkomt het voorstel voor deze herziening. Ten aanzien van het verkorten van de doorlooptijd voor de ontwikkeling van geharmoniseerde normen staat het kabinet over het algemeen positief tegenover het voorstel van de Commissie om het normalisatieproces efficiënter en voorspelbaarder in te richten. Het kabinet ziet de toegevoegde waarde van het vooraf consulteren van de Europese normalisatie-instellingen door de Commissie. Dit draagt bij aan een realistische beoordeling van de haalbaarheid van normalisatieverzoeken, bevordert een efficiënter normalisatieproces en verkleint het risico op vertragingen bij de ontwikkeling van geharmoniseerde normen.

Het kabinet merkt hierbij op dat nog meer efficiëntie behaald kan worden als de Commissie en de instellingen in een vroeger stadium – bij voorkeur al voordat de wet- en regelgeving definitief is vastgesteld – met elkaar in gesprek gaan over nieuwe normalisatieverzoeken en of normalisatie wel het geschikte instrument is. Zo kunnen Europese normalisatie-instellingen zich beter voorbereiden op nieuwe verzoeken en kunnen ze knelpunten tijdig signaleren. Heldere deadlines voor alle betrokken partijen kunnen de voortgang van het normalisatieproces ook bespoedigen. Het is belangrijk dat de gestelde deadlines realistisch zijn. Deelnemen aan het normalisatieproces is veelal op basis van vrijwilligheid en moet daarom niet aan onnodige tijdsdruk worden onderworpen. Dit zal het kabinet onder de aandacht brengen bij de Commissie tijdens de onderhandelingen. Het kabinet verwelkomt ook het voorstel van de Commissie om normalisatieproducten als tussenstap richting een geharmoniseerde norm mogelijk te maken. Zo kunnen bedrijven al aan de EU wet- en regelgeving voldoen voordat de geharmoniseerde norm is gepubliceerd. Het kabinet is kritisch op het voorstel van de Commissie om lidstaten niet langer te

[10] 22 mei 2026, Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
[11] Zie de tarieven voor de verschillende doelgroepen op: https://www.nen.nl/tarieven-normcommissie-deelname.
[12] Clingendael/CKN, 7 juli 2025, #39 Standardisation with Chinese Characteristics? | Clingendael CKN.

Intern gebruik

consulteren bij nieuwe normalisatieverzoeken. Hoewel de mogelijkheid blijft om input te leveren - straks via het nieuwe EU-normalisatieplatform - wordt de onderzoeksprocedure waarin lidstaten een bindende stem kunnen uitbrengen op een nieuw verzoek in dit voorstel afgeschaft. Door lidstaten niet meer te consulteren, is er op een cruciaal moment geen directe inspraak en betrokkenheid van lidstaten. Dit kan leiden tot normen die niet in lijn zijn met de nationale belangen en onuitvoerbare normen.

Naast aanpassingen binnen het huidige Europese normalisatiesysteem, doet de Commissie ook twee voorstellen om buiten het systeem te kunnen treden. Zo stelt de Commissie voor om DSDO's aan te wijzen of gemeenschappelijke specificaties op te stellen wanneer het Europese normalisatiesysteem niet (tijdig) kan leveren. Het kabinet is voorzichtig positief over dit voorstel. Zo kan het aanwijzen van DSDO's, met name als het gaat om nieuw opkomende technologieën, bijdragen aan een versnelling van het systeem. Het is daarbij positief dat aan DSDO's dezelfde voorwaarden worden gesteld als aan de Europese normalisatie-instellingen. Dit zorgt voor een gelijk speelveld. Het kabinet acht het van belang dat de Commissie altijd eerst de Europese normalisatie-instellingen consulteert en pas kijkt naar DSDO's als de instellingen niet (tijdig) kunnen leveren. In het voorstel is nog te veel ruimte voor de Commissie om naar eigen inschatting DSDO's aan te wijzen als de Commissie dit nodig acht.
Dit is onwenselijk, omdat deze maatregel volgens het kabinet alleen als uiterst middel ingezet zou moeten worden. Daarnaast leidt het aanwijzen van DSDO's naar verwachting tot een fragmentatie van het systeem wat alleen in uitzonderlijke gevallen acceptabel is.
Ook voor de inzet van gemeenschappelijke specificaties geldt dat het kabinet in eerste instantie de voorkeur geeft aan het Europese normalisatiesysteem.[13] Dit omdat het Europees normalisatiesysteem de verankerde principes waarborgt en het gebruik van een bestaand en vertrouwd systeem bijdraagt aan het voorkomen van fragmentatie. Het kabinet zal daarom tijdens de onderhandelingen extra aandacht hebben voor de inzet van DSDO's en gemeenschappelijke specificaties onder duidelijke voorwaarden en als uiterst middel als de Europese normalisatie-instellingen niet (tijdig) kunnen leveren.

Het kabinet vraagt zich af of al deze voorgestelde maatregelen om de doorlooptijd te verkorten ook daadwerkelijk zullen resulteren in een kortere doorlooptijd voor het ontwikkelen van geharmoniseerde normen. Zo is het voor het kabinet niet duidelijk hoe de Commissie de eigen procedures zal versnellen en wat de gevolgen zijn als de Commissie zich niet aan de deadlines houdt. Het kabinet ziet dat er bijvoorbeeld winst te behalen valt bij het opstellen van normalisatieverzoeken, het beoordelen van normen en het publiceren van normen door de Commissie. Het kabinet zal de Commissie daarom vragen welke rol en verantwoordelijkheid de Commissie voor zichzelf ziet in het verkorten van de doorlooptijd. Het kabinet merkt bovendien op dat de Commissie als gevolg van het voorstel een grotere en meer sturende rol binnen het systeem zal krijgen. Zo krijgt de Commissie meer invloed op het technische

[13] Zie ook de kabinetsappreciatie voor het inzetten van gemeenschappelijke specificaties door de Europese Commissie in het BNC-fiche digitalisering en gemeenschappelijke specificaties: Fiche 2: Omnibus IV - Digitalisering productinformatie en gemeenschappelijke specificaties | Rijksoverheid.nl.

Intern gebruik

normalisatiewerk en het bestuur van de Europese normalisatie-instellingen. Daarnaast gaat de Commissie de resultaten van de instellingen strenger monitoren, onder andere als het gaat om de snelheid van het proces en de kwaliteit van de normen. De Commissie geeft zichzelf ook de bevoegdheid om – zonder consultatie van de lidstaten – de aanwijzing van Europese normalisatie-instellingen in te trekken als de gestelde resultaten niet worden behaald. Het kabinet is zeer kritisch op deze laatste maatregel, omdat de voordelen van het bestaande systeem hiermee volledig wegvallen. Dit vormt ook een bedreiging voor de continuïteit waar het systeem bij gebaat is. Hoewel het kabinet voordelen ziet in een meer sturende rol van de Commissie gaan een aantal van deze maatregelen te ver. Het kabinet ziet daarbij een accentverschuiving met meer nadruk op het publieke karakter dan het private karakter van het publiek-private instrument. Het kabinet acht verandering van het systeem noodzakelijk mét behoud van de voordelen van het private karakter. Tijdens de onderhandelingen zal het kabinet zich inzetten om een goede balans te vinden tussen een efficiënter systeem en behoud van belangrijke basisprincipes van het huidige systeem.

De aanpak van de tweede uitdaging in deze herziening ziet op het toegankelijker maken van het normalisatieproces voor belanghebbenden. Het kabinet steunt de voorgestelde maatregelen om deelname van met name het mkb, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen te bevorderen. Zo is het kabinet positief over de voorgestelde verplichting tot het bieden van toegang tot het normontwikkelingsproces op nationaal niveau tegen een gereduceerd tarief. NEN voldoet hier al (deels) aan, omdat NEN een gereduceerd tarief voor een aantal specifieke doelgroepen hanteert.
Het kabinet merkt tegelijkertijd op dat de voorgestelde verbreding van een gereduceerd tarief voor consumentenorganisaties, het maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen, vakbonden en overheidsinstanties een financiële uitdaging voor NEN en naar verwachting veel andere nationale normalisatie-instellingen zal zijn.

Ten aanzien van de derde uitdaging – het vrij beschikbaar stellen van geharmoniseerde normen – vindt het kabinet het positief dat de Commissie de uitspraak van het Hof implementeert.[14] Echter, het voorstel gaat verder dan de uitspraak van het Hof door voor te stellen dat, naast geharmoniseerde normen, ook (geharmoniseerde) normalisatieproducten waarvan de referentie gepubliceerd is in het Publicatieblad vrij toegankelijk moeten zijn. Daarbij komt dat deze (geharmoniseerde) normen en normalisatieproducten zonder restricties digitaal doorzoekbaar, printbaar en elektronisch toegankelijk moeten zijn. Het kabinet is kritisch over deze verdergaande formulering, omdat deze de mogelijkheden voor nationale normalisatie-instellingen beperkt om inkomsten te genereren uit de verkoop van normen, normalisatieproducten en betaalde digitale diensten, zoals doorzoekbare en printbare versies. Nationale normalisatie-instellingen worden door deze verdergaande formulering beperkt in het ontwikkelen en aanbieden van hun eigen

[14] HvJ-EU, 5 maart 2024, C-588/21 P, *Public.Resource.Org Inc. en Right to Know CLG/Europese Commissie e.a.*, ECLI:EU:C:2024:201, EUR-Lex - 62021CJ0588 - EN - EUR-Lex.

Intern gebruik

producten en dienstverlening en lopen daarmee vitale inkomsten mis. Dit heeft gevolgen voor de financiële houdbaarheid van het Europees normalisatiesysteem. Daarnaast gaat het voorstel niet in op behoud van het auteursrecht van deze normen en normalisatieproducten. Het kabinet zal de Commissie om verduidelijking vragen tijdens de onderhandelingen.

De vierde uitdaging ziet op het versterken van de EU-concurrentiepositie. Het kabinet steunt de voorgestelde maatregelen van de Commissie op dit terrein. Het is essentieel dat Europese coördinatie op strategische onderwerpen wordt versterkt en dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij internationale normontwikkeling. Het kabinet heeft aandacht voor de geïntroduceerde uitzonderingsgrond om af te wijken van internationale normen en de mogelijkheid om niet-EU belanghebbenden uit te sluiten van het normalisatieproces. Het is van belang dat deze uitzonderingsgrond helder gedefinieerd wordt, WTO-conform is en dat alleen wordt afgeweken van internationale normalisatie als er dreiging is voor bijvoorbeeld de veiligheid of open strategische autonomie van de EU. Het kabinet zal in de onderhandelingen inzetten op een transparant proces, WTO-conformiteit en duidelijke wegingscriteria zowel voor het afwijken van internationale normen als het uitsluiten van niet-EU belanghebbenden. Het kabinet steunt daarnaast het initiatief tot de oprichting van het *Centre of Excellence*. Het *Centre of Excellence* kan een bijdrage leveren aan de Europese coördinatie en het versterken van de onderlinge samenwerking tussen de verschillende partijen in het systeem. Het kabinet vindt het belangrijk dat de doelstelling en taken van het *Centre of Excellence* worden verduidelijkt.
Daarnaast heeft het kabinet aandacht voor de financiering en extra fte's voor het *Centre of Excellence* die in het voorstel beschikbaar worden gesteld door de Commissie.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Vrijwel alle lidstaten kunnen zich vinden in de geschetste uitdagingen binnen het Europees normalisatiesysteem door de Commissie. Een meerderheid van de lidstaten steunt verdere digitalisering van het systeem en heldere deadlines voor de Europese normalisatie-instellingen en de Commissie. Naar verwachting is er ook overeenstemming over de inzet van de Commissie om de geopolitieke positie van de EU te versterken.

Er bestaat echter wel verdeeldheid over de oplossingsrichtingen. Zo is een meerderheid van de lidstaten terughoudend ten opzichte van aanpassingen in het normalisatiesysteem en heeft de voorkeur voor optie 1 uit het impact assessment. Enkele kleinere lidstaten staan open voor veranderingen binnen het systeem. Het voorstel vraagt om vergaande aanpassingen in bestaande inkomstenmodellen en werkwijzen van nationale normalisatie-instellingen, omdat de meerderheid financieel afhankelijk is van normverkoop. Het liefst zien de lidstaten daarom dat het Europees normalisatiesysteem in grote lijnen onveranderd blijft. Dat betekent dat het introduceren van terugvalopties, zoals het aanwijzen van een DSDO naast de huidige drie Europese normalisatie-instellingen en het opstellen van gemeenschappelijke specificaties gevoelig ligt bij deze lidstaten. Een groot deel van de lidstaten zal ook zorgen hebben over de vrije beschikbaarheid van

Intern gebruik

(geharmoniseerde) normen en normalisatieproducten waarvan de referentie gepubliceerd is in het Publicatieblad en de toenemende rol van de Commissie in het systeem.

Het voorstel valt primair onder de verantwoordelijkheid van de Europees Parlementscommissie Interne Markt en Consumentenbescherming (IMCO). Het Europees Parlement is voor de versnelling van de doorlooptijd binnen het Europees normalisatiesysteem, maar is kritisch over de gekozen oplossingsrichting. Net als de meeste lidstaten is het Parlement geen voorstander van de beoogde flexibiliteit en grotere regierol voor de Commissie.

4. Beoordeling bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit

a) Bevoegdheid

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de EU handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de lidstaten in de EU-verdragen zijn toegedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken. Het oordeel van het kabinet is positief. Het voorstel is gebaseerd op artikel 114 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). Artikel 114 VWEU geeft de EU de bevoegdheid maatregelen vast te stellen die tot doel hebben de instelling en de werking van de interne markt te verbeteren, waaronder maatregelen inzake de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van lidstaten. Het kabinet kan zich vinden in deze rechtsgrondslag. Op het terrein van de interne markt is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onder a, VWEU).

b) Subsidiariteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet de subsidiariteit van het optreden van de Commissie. Dit houdt in dat het kabinet op de gebieden die niet onder de exclusieve bevoegdheid van de Unie vallen of wanneer sprake is van een voorstel dat gezien zijn aard enkel door de EU kan worden uitgeoefend, toetst of het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kan worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Unie kan worden bereikt (het subsidiariteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet is positief. De herziening van deze verordening heeft tot doel om het proces van het ontwikkelen van geharmoniseerde normen te versnellen, inclusiviteit en toegang tot normen en het normalisatieproces te vergroten en de EU-invloed op mondiaal niveau te versterken. Aangezien het verzoeken, ontwikkelen en publiceren van geharmoniseerde normen op EU-niveau plaatsvindt, kunnen voorgestelde maatregelen onvoldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau worden verwezenlijkt. Dit zou leiden tot fragmentatie, hogere kosten voor bedrijven en een verminderde EU-concurrentiekracht. Daarom is een EU-aanpak nodig. Door een EU-aanpak wordt zo bijgedragen aan een goed functioneren van het Europees normalisatiesysteem, het wegnemen van handelsbelemmeringen en aan een gelijk speelveld binnen de Unie. Er is door optreden op

Intern gebruik

EU-niveau ook sprake van schaalvoordelen. Dat zorgt voor de slagkracht die nodig is om mondiale invloed te verwerven.

c) Proportionaliteit

Als onderdeel van de toets of de EU mag optreden conform de EU-verdragen toetst het kabinet of de inhoud en vorm van het optreden van de Unie niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen van de EU-verdragen te verwezenlijken (het proportionaliteitsbeginsel). Het oordeel van het kabinet is positief met een aantal kanttekeningen. De herziening van de verordening heeft tot doel om het proces van het ontwikkelen van geharmoniseerde normen te versnellen, inclusiviteit en toegang tot normen en het normalisatieproces te vergroten en de EU-invloed op mondiaal niveau te versterken. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat de voorgestelde maatregelen bijdragen aan modernisering van het Europese normalisatiesysteem. Tegelijkertijd plaatst het kabinet kanttekeningen bij een aantal maatregelen van het voorgesteld optreden. Er bestaat twijfel of sommige maatregelen voldoende zijn afgebakend en niet verder gaan dan noodzakelijk. Dit geldt voor de mogelijkheid voor de Commissie om DSDO's aan te wijzen, gemeenschappelijke specificaties vast te stellen en de aanwijzing van Europese normalisatie-instellingen in te trekken. Het kabinet acht duidelijke voorwaarden, procedurele waarborgen en een aantoonbare noodzaak van dergelijke ingrijpende maatregelen van belang. Ook bij de verplichtingen inzake kosteloze toegang tot normen en normalisatieproducten heeft het kabinet twijfels. De gevolgen die deze verplichtingen hebben voor de inkomsten en financiële houdbaarheid van nationale-normalisatie-instellingen kunnen de continuïteit van het normalisatiesysteem onder druk zetten. Het kabinet acht het van belang dat de financiële gevolgen zorgvuldig worden meegewogen en dat wordt gewaarborgd dat de voorgestelde maatregelen de werking van het normalisatiesysteem niet ondermijnen.

5. Financiële consequenties, gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Consequenties EU-begroting

Alle genoemde (nieuwe) activiteiten in het voorstel zullen moeten worden gefinancierd uit het budget van het *Single Market and Customs Programme* (SMCP) van 2028-2034. Daarbij geeft de Commissie aan dat er een eventuele herverdeling van middelen nodig is binnen het SMCP. Uit het voorstel wordt niet duidelijk waar deze herverdeling precies plaatsvindt. Het kabinet benadrukt hierbij dat het niet de bedoeling is dat de programma's voor de interne markt, douane, belastingen en fraudebestrijding met elkaar gaan concurreren om financiering. Budgetten dienen in principe vast te blijven staan per programma en alleen bij hoge uitzondering te worden verschoven tussen de verschillende onderdelen. Het kabinet zal daarom bij de Commissie om een verduidelijking vragen hierover.

Voor de periode 2028–2034 wordt een bedrag van € 183 miljoen voorzien voor uitgaven aan normalisatie. Dit bedrag is gebaseerd op de huidige jaarlijkse uitgaven van circa € 23,7 miljoen in 2027. In het huidige

Intern gebruik

Single Market Programme (2021-2027) was er ruim € 220 miljoen begroot voor normalisatie. Het kabinet gaat de Commissie vragen om een nadere toelichting op de verwachte verdeling van beschikbare middelen binnen het budget voor de interne markt., Het kabinet is van mening dat de benodigde middelen moeten worden ingepast binnen de toekomstige financiële kaders van de EU-begroting 2028-2034 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

De Commissie erkent dat er financiële gevolgen zijn voor de Europese en nationale normalisatie-instellingen. In eerste instantie kunnen normalisatie-instellingen dit opvangen door nieuwe diensten aan gebruikers aan te bieden, zoals zogenoemde '*smart standards*'. De Commissie benoemt echter ook dat financiële steun vanuit het EU-budget nodig kan zijn om de hardst getroffen normalisatie-instellingen te ondersteunen. Dit zou de Commissie eventueel via het verhogen van de bijdragen aan de Europese normalisatie-instellingen kunnen doen. De Europese normalisatie-instellingen verdelen de verhoogde bijdrage van de Commissie op hun beurt onder de nationale normalisatie-instellingen. Een eventuele verhoging van de bijdragen aan Europese normalisatie-instellingen van de Commissie wordt volgens het voorstel mogelijk gefinancierd door een herverdeling binnen het SMCP. Het is vooralsnog onduidelijk om welke bedragen dit zou kunnen gaan en welke programma's binnen SMCP dit raakt. Zoals al aangegeven, voor het kabinet dienen budgetten vast te blijven staan per programma en alleen bij hoge uitzondering te worden verschoven.

Tot slot voorziet het voorstel in de oprichting van een *Centre of Excellence* en een versterking van de capaciteit voor coördinatie en expertise binnen de Commissie. De Commissie gaat uit van in totaal circa 20 fte voor het *Centre of Excellence*. Het grootste deel van de benodigde capaciteit wordt gevonden door interne verschuivingen van fte's binnen de Commissie. Daarnaast zijn twee aanvullende fte's voorzien. Deze zouden moeten worden gefinancierd door het SMCP.

Daarnaast moet de ontwikkeling van de administratieve uitgaven in lijn zijn met de ER-conclusies van juli 2020 over het MFK-akkoord. Het kabinet is kritisch over de stijging van het aantal werknemers.

b) Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of medeoverheden

Uit het voorstel volgen geen directe extra financiële consequenties voor de rijksoverheid en/of medeoverheden. Wel moet de kanttekening geplaatst worden dat het voorstel leidt tot een vermindering van inkomsten voor Europese normalisatie-instellingen en nationale normalisatie-instellingen. In Nederland betekent dit dat NEN haar inkomsten ziet dalen als gevolg van het vrij beschikbaar moeten stellen van geharmoniseerde normen en normalisatieproducten en de uitbreiding van deelname tegen een gereduceerd tarief voor consumentenorganisaties, kennisinstellingen, maatschappelijk middenveld en overheden. In het voorstel schat de Commissie in dat de inkomsten van alle nationale normalisatie-instellingen in de EU met € 30 miljoen per jaar dalen. Dit is gemiddeld ca. 15% van hun totale jaarlijkse verkoop van normen en 6% van hun totale jaarlijkse inkomsten. NEN heeft het kabinet laten weten dat dat

Intern gebruik

de reikwijdte van het huidige voorstel naar verwachting een financiële impact heeft van minimaal de helft van hun jaarlijkse begroting. Dit past niet in de inschatting van de Commissie dat 6% van de jaarlijkse inkomsten van de nationale instellingen geraakt zal worden met het voorstel. Het impact assessment lijkt uit te gaan van het vrij beschikbaar stellen van geharmoniseerde normen, terwijl het voorstel nu zowel geharmoniseerde normen als normalisatieproducten vrij beschikbaar wil maken. Dit verschil kan verklaren waarom NEN de gemiste inkomsten anders inschat dan de Commissie. Het kabinet zal de Commissie verzoeken deze geschatte inkomstenderving voor de nationale normalisatie-instellingen in het impact assessment nader toe te lichten. De kosten voor de aanvullende inclusiviteitseisen in het voorstel komen uit op ongeveer € 1,9 miljoen per jaar. NEN stelt dat de gereduceerde tarieven zoals geïntroduceerd in het voorstel betrekking hebben op ongeveer de helft van de deelnemers in de nationale normcommissies.

NEN ontvangt jaarlijks een subsidie ter financiering van haar wettelijke taken. Verder is NEN voor het grootste deel zelf financierend. NEN werkt al enige tijd aan de vernieuwing van de dienstverlening en bedrijfsvoering, bijvoorbeeld door het aanbieden van diverse digitale producten en aanvullende dienstverlening. Hiervoor zijn substantiële investeringen blijvend nodig. De voorgestelde maatregelen beperken de mogelijkheden om met deze producten en diensten voldoende toekomstige inkomsten te genereren. Op korte termijn ziet het kabinet geen noodzaak tot verhoging van deze subsidie. Als NEN in de toekomst haar inkomstenmodel niet voldoende kan aanpassen om de gederfde inkomsten te compenseren, dan bestaat de mogelijkheid dat NEN het kabinet vraagt de subsidie te verhogen.
Deze eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijk ministerie, conform de regels van de budgetdiscipline.

c) Financiële consequenties en gevolgen voor regeldruk voor bedrijfsleven en burger
Het voorstel brengt naar verwachting een afname van regeldruk voor bedrijven met zich mee. In het *impact assessment* van de Commissie staat dat de aanpassingen leiden tot een besparing van nalevingskosten voor bedrijven van € 295 miljoen per jaar.
Geharmoniseerde normen of normalisatieproducten komen eerder beschikbaar voor conformiteitsbeoordeling, waardoor bedrijven minder kosten hebben om te voldoen aan regelgeving. Dit bedrag is gebaseerd op het aantal bedrijven dat te maken heeft met normalisatie (7% van alle ondernemingen) maal de kosten van een conformiteitsbeoordeling wanneer er geen normen beschikbaar zijn (gemiddeld € 3700) maal het aantal conformiteitsbeoordelingen dat niet hoeft plaats te vinden omdat een norm sneller beschikbaar is (4,8% van conformiteitsbeoordelingen). Hierbij wordt uitgegaan van een periode van 10 jaar. Van de € 295 miljoen vloeit een besparing van € 52 miljoen voort uit het gebruik maken van DSDO's in sectoren waar bestaande instellingen geen expertise in hebben.

Intern gebruik

In het *impact assessment* staat geen uitsplitsing naar de Nederlandse situatie. Kijkend naar het aantal bedrijven in Europa (38.715.885 bedrijven) en het aantal bedrijven in Nederland (2.679.574 bedrijven),[15] komt het gemiddeld neer op ongeveer € 20,5 miljoen per jaar besparing van nalevingskosten voor bedrijven in Nederland. Omdat normen sneller beschikbaar zijn, is er een positief effect op de ervaren regeldruk: deze zal afnemen. Zoals eerder in dit fiche is aangegeven, is het onduidelijk of de voorstellen daadwerkelijk leiden tot de verwachte verkorting van de doorlooptijden. Mochten de voorstellen minder effectief blijken, betekent dit dat de verwachte besparing van nalevingskosten minder groot zal zijn.

Verder blijkt uit het *impact assessment* dat er een indirecte besparing van financiële lasten voor bedrijven wordt verwacht van € 30 miljoen per jaar, omdat geharmoniseerde normen zonder restrictie vrij toegankelijk worden. Naar verwachting geldt deze kostenbesparing vooral voor het mkb: zij krijgen betere toegang tot normen en ervaren minder informatieachterstand. Daarnaast krijgt het mkb op basis van de voorstellen toegang tot het normalisatieproces tegen een gereduceerd tarief. In Nederland is dit voor specifieke doelgroepen al zo geregeld, waardoor dit niet leidt tot een verlaging van financiële lasten bij participatie. Verder wordt er een beperkte toename van duplicatiekosten verwacht voor het bedrijfsleven van € 4,5 miljoen per jaar door het gebruik van DSDO's.

Naar verwachting zijn er geen eenmalige kosten voor het bedrijfsleven. De bedrijven zitten na beoogde aanpassingen nog steeds aan tafel bij de nationale normalisatie-instelling om mee te werken aan de ontwikkeling van normen.
De processen blijven hetzelfde, maar gaan alleen sneller. Dit kan wel betekenen dat een ander type of eventueel verhoogde inzet vanuit bedrijven noodzakelijk is om het normalisatieproces bij te benen.

ATR adviseert het volgende:
Het college adviseert de mogelijke extra nalevingskosten bij afwijking van internationale normen, zoals benoemd in het impact assessment nader toe te lichten en na te gaan in hoeverre dit relevant is voor het Nederlandse bedrijfsleven.
In het *impact assessment* staat dat er mogelijk extra kosten zijn voor bedrijven wanneer geharmoniseerde normen afwijken van internationale normen (afwijken van het 'internationaal eerst-principe') en bedrijven aan beide moeten voldoen. Dit geldt voor bedrijven die internationaal opereren. Hiermee heeft het impact op een deel van het Nederlands bedrijfsleven wanneer de uitzonderingsgrond wordt toegepast. In het impact assessment zijn de nalevingskosten niet gekwantificeerd.

Het voorstel bevat deze uitzonderingsgrond waarbij de Commissie de Europese normalisatie-instellingen kan vragen om af te wijken van de internationale normen als de Commissie deze niet-effectief of niet-

[15] Eurostat Enterprise statistics by size class and NACE Rev. 2 activity (from 2021 onwards), cijfers 2024: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SBS_SC_OVW/default/map?lang=en.

Intern gebruik

passend vindt voor het te bereiken doel. Het kabinet heeft hier aandacht voor en zal zich in de onderhandelingen over dit voorstel inzetten voor een transparant proces en duidelijke wegingscriteria zodat de uitzonderingsgrond enkel wordt ingezet waar dat noodzakelijk is. Hiermee blijft de impact op het (Nederlands) bedrijfsleven naar verwachting beperkt. Omdat op voorhand niet duidelijk is in welke gevallen de uitzonderingsgrond worden ingezet, is het niet mogelijk om een nadere analyse te maken voor de effecten op het Nederlands bedrijfsleven.

d) Gevolgen voor concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het vergroten van de Europese concurrentiekracht en geopolitieke slagkracht is een expliciet doel van de herziening. Normalisatie is in toenemende mate een strategisch instrument in de geopolitieke arena. Naast het wegnemen van belemmeringen op de interne markt, stimuleren internationale afspraken innovatie, de invoering van nieuwe technologieën en het concurrentievermogen. In het voorstel wordt de mogelijkheid om de deelname te beperken tot actoren uit de Unie geïntroduceerd. Ondanks een duidelijke keuze voor internationale afspraken (het 'internationaal-eerst principe') creëert dit voorstel een uitzonderingsgrond voor onderwerpen die de open strategische autonomie van de Unie raken. In dat geval mag afgeweken worden van internationale normen. Het kabinet heeft aandacht voor deze nieuwe terugvalopties en zal zich inzetten voor een duidelijk en WTO-conform proces met transparante wegingscriteria.

Dit voorstel sluit aan bij een strategische benadering van normalisatie die bij andere mondiale economische grootmachten al langer gemeengoed is. Voorbeeld hiervan is de toenemende inzet van China op internationale normalisatiefora zoals ISO, IEC en ITU. Door deze dominante inzet verliest de EU steeds meer internationale slagkracht wat betreft normen voor nieuwe technologieën voor de digitale transformatie en energietransitie.[16]

Ondanks de vragen rondom wegingscriteria en haalbaarheid verwelkomt het kabinet de versterking van de internationale dimensie van het normalisatiebeleid.

6. Implicaties juridisch

a) Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo)

Het voorstel betreft een voorstel voor een verordening. Een verordening behoeft in beginsel geen omzetting in nationale regelgeving. Artikel 288 VWEU bepaalt dat een verordening verbindend is in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk is in elke lidstaat. Wel kan het noodzakelijk zijn bestaande nationale regelgeving aan te passen of aanvullende nationale uitvoeringsmaatregelen te treffen. In dit verband is met name artikel 11, vierde lid, van het voorstel relevant. Artikel 11, vierde lid, verplicht de lidstaten ervoor te zorgen dat nationale normalisatie-instellingen voldoen aan hun verplichtingen uit

[16] Clingendael/CKN, 7 juli 2025, #39 Standardisation with Chinese Characteristics? | Clingendael CKN.

Intern gebruik

hoofde van de verordening. Het voorstel schrijft echter geen specifieke institutionele inrichting voor om de naleving hiervan te waarborgen. Op basis van het huidige voorstel lijken derhalve geen aanpassingen van nationale wet- en regelgeving noodzakelijk. Wel moet worden bezien of de bestaande nationale structuren volstaan om de naleving van artikel 11, vierde lid, te waarborgen.

b) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen, incl. NL-beoordeling daarvan

Het voorstel kent de bevoegdheid toe aan de Commissie om gedelegeerde handelingen vast te stellen als bedoeld in artikel 290 VWEU. Deze bevoegdheid is neergelegd in artikel 10, tweede lid, van het voorstel en betreft de bevoegdheid om bijlage I van het voorstel, met een lijst van Europese normalisatie-instellingen, te kunnen wijzigen. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om een niet-essentieel onderdeel van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet niet wenselijk, omdat zowel het aanwijzen als het intrekken van een aanwijzing van een Europese normalisatie-instelling enorm ingrijpt op de inrichting en stabiliteit van het Europees normalisatiesysteem. Hoewel het kabinet deze delegatiebevoegdheid liever niet verleend ziet, acht het kabinet de keuze voor een gedelegeerde handeling passend, nu het gaat om het wijzigen van een basishandeling (enkel mogelijk via een gedelegeerde handeling). Het kabinet acht de bevoegdheid onvoldoende afgebakend, omdat artikel 10 van het voorstel weliswaar de criteria voor aanwijzing van een Europese normalisatie-instelling en voor de intrekking van een dergelijke aanwijzing voorschrijft, maar tegelijkertijd de Commissie nog beoordelingsruimte biedt (zie met name artikel 10, vierde lid, onderdeel b, van het voorstel). Ook wordt opgemerkt dat de bevoegdheid voor onbepaalde tijd wordt verleend. Een bevoegdheid voor onbepaalde tijd heeft niet de voorkeur van het kabinet, maar in dit geval kan hiermee worden ingestemd, mede gelet op de mogelijkheid voor het Europees Parlement en de Raad om de delegatie te allen tijde in te trekken.

Het voorstel kent voorts de bevoegdheid toe aan de Commissie om uitvoeringshandelingen vast te stellen in de zin van artikel 291 VWEU. Deze bevoegdheid is neergelegd in respectievelijk artikelen 13, tweede lid, 18, eerste lid, 23, eerste lid, 25, derde en vierde lid, 26, eerste en derde lid, 29, eerste lid, 31, derde en vierde lid, 32, eerste lid, 33, tweede en derde lid, en 34 van het voorstel.
Artikel 13, tweede lid, van het voorstel kent de Commissie de bevoegdheid toe om bij uitvoeringshandeling de streefwaarden, frequentie en berekeningsmethodologie vast te stellen voor de in artikel 13, eerste lid, van het voorstel genoemde *key performance indicators* (KPI's). Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling.
Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit zorgt voor snelheid en flexibiliteit in het vaststellen van de wijze waarop KPI's worden beoordeeld. Bovendien moet de Commissie op deze manier verantwoording afleggen door vast te leggen hoe zij de aspecten zoals genoemd in artikel 13, eerste lid, gaat monitoren.
De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, omdat het gaat om uitvoering van de verordening volgens eenvormige voorwaarden. In artikel 13, eerste lid, wordt reeds bepaald welke aspecten worden gemonitord en het tweede lid strekt ertoe te voorzien in een uniforme uitvoering door

Intern gebruik

de vaststelling van de streefwaarden, frequentie en methodologie voor deze KPI's. De uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van verordening 182/2011. Het kabinet acht het gebruik van deze procedure niet passend, omdat het om een uitvoeringshandeling van algemene strekking gaat (artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van Verordening 182/2011). Het kabinet pleit ervoor dat dit wordt aangepast.

Artikel 18, eerste lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling stakeholderorganisaties aan te wijzen. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit bijdraagt aan snelheid en flexibiliteit van het aanwijzen van stakeholderorganisaties zonder de EU-wetgevingsprocedure te belasten. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, omdat het gaat om uitvoering van de verordening volgens eenvormige voorwaarden. In de verordening zijn de kaders hiervoor vastgesteld en de Commissie wordt belast met de toepassing van deze kaders op concrete organisaties. Wel merkt het kabinet op dat indien meerdere organisaties aan de in de verordening opgenomen criteria voldoen, door de verordening niet nader is bepaald op basis van welke criteria de Commissie tussen deze organisaties dient te kiezen. Het kabinet acht het daarom van belang dat de Commissie haar keuze transparant en gemotiveerd maakt. Dit te meer nu in het voorstel een bepaling ontbreekt waarin is opgenomen overeenkomstig welke procedure de uitvoeringshandeling wordt vastgesteld. Het kabinet pleit ervoor deze alsnog op te nemen in de verordening. Ingezet wordt op vaststelling volgens de raadplegingprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening 182/2011.

Artikel 23, eerste lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling een of meer Europese normalisatie-instellingen te verzoeken (geharmoniseerde) normen of normalisatieproducten te ontwikkelen, te herzien of te wijzigen. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wel wenselijk, omdat dit de Commissie de benodigde flexibiliteit en snelheid biedt in de verzoeken aan de Europese normalisatie-instellingen.
Het verstrekken van een normalisatieverzoek van de Commissie aan de Europese normalisatie-instellingen is een essentieel onderdeel van het Europees normalisatiesysteem.. Het is daarbij ook belangrijk dat de Europese normalisatie-instellingen in staat gesteld worden om de inhoud van dat verzoek in samenspraak met de Commissie nader te bepalen. Het kabinet heeft aandacht voor artikel 23, derde lid, onderdeel j, omdat dit de Commissie de ruimte geeft om elke eis aan het verzoek te stellen die de Commissie nodig acht. Het is belangrijk dat deze mogelijkheid beter afgebakend wordt, zodat de Commissie geen onrealistische verzoeken bij de Europese normalisatie-instellingen kan indienen.
De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, aangezien het gaat om uitvoering van de verordening volgens eenvormige voorwaarden. In de verordening zijn de kaders en inhoudelijke vereisten voor normalisatieverzoeken vastgesteld en de Commissie wordt enkel belast met concretisering en toepassing daarvan. De uitvoeringshandeling wordt in principe vastgesteld zonder dat een

Intern gebruik

comitéprocedure wordt gevolgd. Slechts bepaalde categorieën van normalisatieverzoeken worden vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure als bedoeld in artikel 5 van Verordening 182/2011. Het kabinet zal nog bezien in hoeverre het deze keuze gerechtvaardigd acht.

Artikel 25, derde en vierde lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling verwijzingen naar normen en normalisatieproducten van Europese normalisatie-instellingen te publiceren, eventueel met beperkingen. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit zorgt voor de benodigde flexibiliteit en snelheid die noodzakelijk is bij de kennisgeving van normen en normalisatieproducten voor marktdeelnemers. Dit draagt bij aan de uniforme toepassing van de relevante Uniewetgeving. Om deze zelfde reden acht het kabinet een uitvoeringshandeling passend. De keuze voor uitvoering in plaats van delegatie ligt hier voor de hand omdat het gaat om uitvoering van de verordening volgens eenvormige voorwaarden. In het artikel ontbreekt een bepaling waarin is opgenomen overeenkomstig welke procedure de uitvoeringshandeling wordt vastgesteld. Het kabinet pleit ervoor dit alsnog te verduidelijken in het voorstel. Ingezet wordt op vaststelling volgens de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening 182/2011.

Artikel 26, eerste en derde lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling DSDO's aan te wijzen en deze aanwijzing in te trekken. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit de Commissie de benodigde flexibiliteit en snelheid biedt zonder de EU-wetgevingsprocedure te belasten. Hierbij merkt het kabinet nog op dat het belangrijk is dat deze bevoegdheid alleen wordt ingezet als terugvaloptie. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, omdat in de verordening de voorwaarden zijn vastgelegd en de Commissie wordt belast met de eenvormige toepassing van deze voorwaarden. De uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure als bedoeld in artikel 5 van Verordening 182/2011. Het kabinet acht het gebruik van deze procedure passend.

Artikel 29, eerste lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling een normalisatieverzoek te richten aan één of meer DSDO's, indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit de Commissie de benodigde flexibiliteit en snelheid biedt in de verzoeken aan normalisatie-instellingen. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, aangezien in de verordening de kaders en inhoudelijke vereisten voor normalisatieverzoeken zijn vastgesteld en de Commissie wordt belast met concretisering en eenvormige toepassing daarvan. De uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure als bedoeld in artikel 5 van Verordening 182/2011. Het kabinet acht deze procedure passend.

Intern gebruik

Artikel 31, derde en vierde lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling verwijzingen naar normen en normalisatieproducten van DSDO's te publiceren, eventueel met beperkingen. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit zorgt voor de benodigde flexibiliteit en snelheid die noodzakelijk is bij de kennisgeving van normen en normalisatiedocumenten voor marktdeelnemers. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, omdat publicatie van verwijzingen naar normen of normalisatieproducten in het Publicatieblad van de Europese Unie ervoor zorgt dat marktdeelnemers kennis kunnen nemen van de normen waarvan de toepassing een vermoeden van overeenstemming met de relevante wettelijke eisen kan opleveren. Dit draagt bij aan de uniforme toepassing van de relevante Uniewetgeving. In het artikel ontbreekt een bepaling waarin is opgenomen overeenkomstig welke procedure de uitvoeringshandeling wordt vastgesteld. Het kabinet pleit ervoor dit alsnog te verduidelijken in het voorstel. Ingezet wordt op vaststelling volgens de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening 182/2011.

Artikel 32, eerste lid, van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling gemeenschappelijke specificaties vast te stellen die een vermoeden van overeenstemming met de eisen uit relevante Uniewetgeving opleveren. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wenselijk, omdat dit de Commissie de benodigde flexibiliteit en snelheid biedt zonder de EU-wetgevingsprocedure te belasten. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, aangezien de Commissie hiermee uniforme voorwaarden voor de uitvoering van de relevante Uniewetgeving vaststelt. De uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de onderzoeksprocedure als bedoeld in artikel 5 van Verordening 182/2011. Het kabinet acht het gebruik van deze procedure passend, gelet op de mogelijke verstrekkende gevolgen van de gemeenschappelijke specificaties.

Artikel 33, tweede en derde lid, van het voorstel voorziet in de bevoegdheid om bij uitvoeringshandeling te besluiten tot handhaven, met beperkingen handhaven of intrekken van een verwijzing naar een norm of normalisatieproducten, dan wel tot het handhaven, wijzigen of intrekken van een gemeenschappelijke specificatie. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wel wenselijk, omdat dit de Commissie de benodigde flexibiliteit en snelheid biedt zonder de EU-wetgevingsprocedure te belasten. Om dezelfde reden acht het kabinet een uitvoeringshandeling passend, waarbij het gaat om uitvoering volgens eenvormige voorwaarden. In het artikel ontbreekt een bepaling waarin is opgenomen overeenkomstig welke procedure de uitvoeringshandeling wordt vastgesteld.
Het kabinet pleit ervoor dit alsnog te verduidelijken in het voorstel. Ingezet wordt op vaststelling volgens de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening 182/2011.

Intern gebruik

Artikel 34 van het voorstel geeft de Commissie de bevoegdheid om de verwijzing naar een norm of normdocument in het Publicatieblad van de Europese Unie in te trekken, nadat zij door de betrokken normalisatie-instelling is geïnformeerd dat deze een procedure is gestart om de norm of normdocument in te trekken. Toekenning van deze bevoegdheid is mogelijk, omdat het gaat om niet-essentiële onderdelen van de basishandeling. Toekenning van deze bevoegdheid acht het kabinet wel wenselijk, omdat dit bijdraagt aan het onderhouden en actualiseren van alle geharmoniseerde normen in het Publicatieblad van de EU. De keuze voor een uitvoeringshandeling acht het kabinet passend, omdat het gaat om uitvoering volgens eenvormige voorwaarden. In het artikel ontbreekt een bepaling waarin is opgenomen overeenkomstig welke procedure de uitvoeringshandeling wordt vastgesteld. Het kabinet pleit ervoor dit alsnog te verduidelijken in het voorstel. Ingezet wordt op vaststelling volgens de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening 182/2011.

c) Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en besluiten) met commentaar t.a.v. haalbaarheid

De voorgestelde datum van inwerkingtreding van de voorgestelde verordening betreft 20 dagen na publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie. De voorgestelde datum van toepassing betreft zes maanden na inwerkingtreding. Hoewel wijziging van nationale wet- en regelgeving in principe niet noodzakelijk lijkt, vraagt het voorstel wel om organisatorische en financiële aanpassingen bij nationale normalisatie-instellingen, waaronder NEN. Het kabinet zal bezien of de voorgestelde termijn van zes maanden voldoende ruimte biedt om deze aanpassingen zorgvuldig door te voeren. Mocht wijziging van nationale wet- en regelgeving toch noodzakelijk blijken, dan biedt de voorgestelde termijn van zes maanden in ieder geval onvoldoende ruimte.

d) Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling

In het voorstel staat een evaluatiebepaling opgenomen. Deze bepaalt dat vijf jaar na inwerkingtreding van de voorgestelde verordening een evaluatie zal plaatsvinden. Het kabinet acht dit wenselijk.

e) Constitutionele toets

Niet van toepassing

7. Implicaties voor uitvoering en/of handhaving

Het voorstel raakt de nationale normalisatie-instellingen van de lidstaten rechtstreeks. In Nederland is dat Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie-instituut (NEN). Het kabinet heeft NEN daarom gevraagd welke impact het voorstel op hun organisatie heeft. Naast de financiële implicaties zoals beschreven in paragraaf 5b, heeft het voorstel voor NEN aanzienlijke organisatorische gevolgen.

Intern gebruik

Zo geeft NEN aan dat het voorstel aanpassingen vereist in haar werkwijze en dienstverlening rondom stakeholderbetrokkenheid. Dit raakt onder meer de rol van NEN bij het coördineren van de Nederlandse inbreng richting (D)SDO's en het terugkoppelen van informatie vanuit deze organisaties aan Nederlandse belanghebbenden. Wanneer de Commissie (D)SDO's opdracht geeft om normen te ontwikkelen, moet worden geborgd dat NEN de Nederlandse inbreng op een werkbare en effectieve manier kan blijven organiseren en de informatie-uitwisseling met deze organisaties kan waarborgen.

De voorgestelde kortere deadlines betekenen volgens NEN dat er strategische keuzes gemaakt moeten worden. Daarbij kunnen NEN en nationale experts niet op alle onderwerpen capaciteit inzetten. NEN geeft daarom aan behoefte te hebben aan een afgestemde (inter-)nationale normalisatie-strategie. Verder moeten belanghebbenden in een veel eerder stadium worden geïnformeerd en betrokken als gevolg van de kortere deadlines. Dit vraagt een andere netwerkbenadering en een meer proactieve rol vanuit NEN.

Vanuit de verplichtingen die volgen uit de aanwijzing van NEN als nationale normalisatie-instelling[17], zijn behoud van auteursrechtelijke bescherming, daarmee samenhangende mogelijkheden voor aanvullende exploitatie van dienstverlening en passende overgangsvoorwaarden volgens NEN essentiële randvoorwaarden om het huidige systeem te kunnen blijven ondersteunen.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen implicaties voor ontwikkelingslanden anders dan de genoemde consequenties voor derde landen in het algemeen, zoals aangegeven onder onderdeel 5d.

[17] Overeenkomst Staat – NEN en NEC, Staatscourant 2015, 39157 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen.

Intern gebruik